

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΚΑΡΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ (STORY CARDS)

ΤΙ ΕΙΝΑΙ

Οι **ΚΑΡΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ** προέρχονται από τις κάρτες του Vladimir Propp και τις μελέτες του πάνω στα παραμύθια. Στις αναλύσεις του είχε εντοπίσει μια σειρά επαναλαμβανόμενων σχημάτων και στοιχείων με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Δε συναντώνται όλα αυτά τα στοιχεία μαζί στα παραμύθια και ούτε πάντα, αλλά αντίθετα εναλλάσσονται και αναμειγνύονται με έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο τρόπο. Υπάρχει, ωστόσο, πάντα ένας πρωταγωνιστής, ένας ανταγωνιστής, φίλοι/πρόσωπα που βοηθούν, αντικείμενα που είναι λίγο πολύ μαγικά καθώς και συγκεκριμένες τοποθεσίες. Χρησιμοποιώντας όλα αυτά πάνω σε κάρτες, τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αφηγηθούν και, ταυτόχρονα, να δημιουργήσουν νέες ιστορίες.

Οι κάρτες που προτείνουμε είναι εμπνευσμένες από τις κάρτες του Propp και έχουν προσαρμοστεί στις ιστορίες του προγράμματός μας, οι οποίες, πέραν των παραμυθιών, περιλαμβάνουν επίσης την αφήγηση μύθων, θρύλων αλλά και πραγματικών ιστοριών. Γι' αυτό, οι κάρτες μας χρειάστηκε να προσαρμοστούν σε αυτές τις συγκεκριμένες ιστορίες. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι οι κάρτες μας δεν μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την επινόηση νέων ιστοριών, αν και η κύρια λειτουργία των καρτών μας είναι να παρέχουν οπτική και μνημονική υποστήριξη για την αφήγηση της ιστορίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΑΡΤΕΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ-ΗΡΩΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αριάδνη

Δαίδαλος

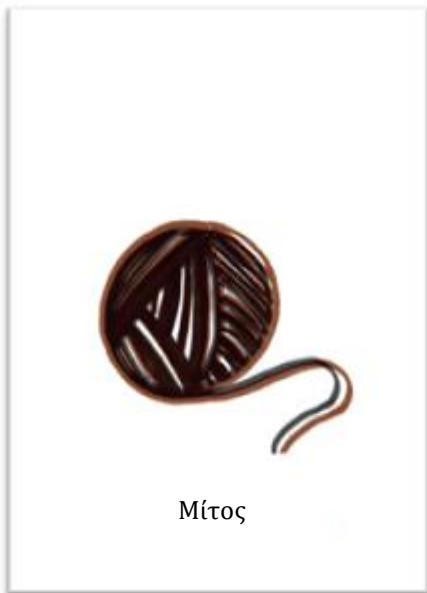

Μινώταυρος

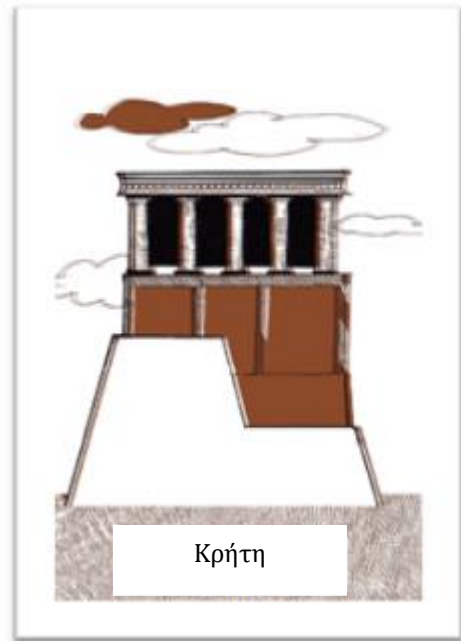
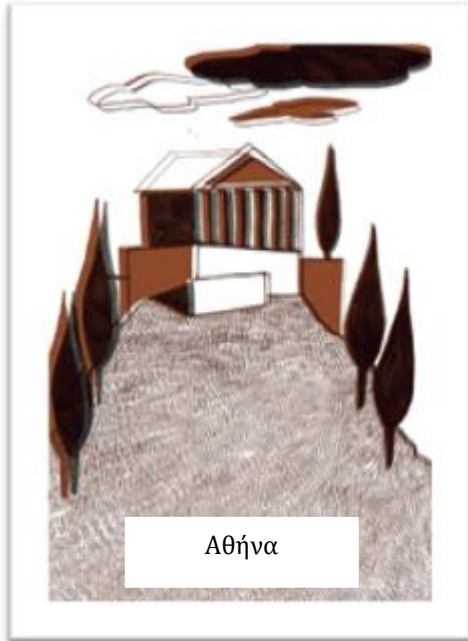
Θησέας

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΑΡΤΕΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΑΡΤΕΣ ΓΙΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Αυτό το παιχνίδι αποτελεί ένα καλό υποστηρικτικό εργαλείο για την αφήγηση. Κάθε πακέτο καρτών αποτελείται από έναν μεταβλητό αριθμό προσώπων-ηρώων ανάλογα με την ιστορία. Στο πίσω μέρος της κάρτας, ως υπενθύμιση, το παιδί και ο δάσκαλος θα βρουν μια σύντομη περιγραφή για τον εκάστοτε ήρωα της ιστορίας και τις εμπειρίες-περιπέτειες αυτού. Πέρα από τους κεντρικούς ήρωες αλλά και τα δευτερεύοντα πρόσωπα της ιστορίας, οι κάρτες απεικονίζουν επίσης μαγικά αντικείμενα ή αντικείμενα σημαντικά για την εξέλιξη της ιστορίας και, φυσικά, τα μέρη όπου διαδραματίζεται η ιστορία.

ΑΦΗΓΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

Ο δάσκαλος θα δημιουργήσει μικρές ομάδες των δύο έως το πολύ τεσσάρων παιδιών. Σε κάθε ομάδα θα δοθεί το δικό της πακέτο καρτών, οι οποίες θα μοιραστούν ισόποσα ώστε κάθε παιδί να συμμετέχει, όσο αυτό είναι εφικτό, με τον ίδιο αριθμό καρτών. Ο «παίκτης-αφηγητής» θα χρησιμοποιήσει τις κάρτες με χρονική αλληλουχία, θα συνδέσει και θα συσχετίσει την αφηγηματική περιγραφή για την κάθε κάρτα με αυτήν της προηγούμενης και της επόμενης κάρτας, «χτίζοντας» έτσι κάρτα προς κάρτα ολόκληρη την αφήγηση της ιστορίας και εναλλάσσοντας, όταν είναι αναγκαίο, τις κάρτες με τους ήρωες, τα αντικείμενα και τα μέρη-τοποθεσίες της ιστορίας προς χάριν της συνέχισης της αφήγησης (π.χ. η κάρτα που απεικονίζει την Αθήνα θα χρειαστεί προς την αρχή αλλά και προς το τέλος της αφήγησης, η κάρτα του κεντρικού ήρωα θα αξιοποιηθεί σε αρκετές αφηγηματικές ακολουθίες κλπ.).

Το παιχνίδι της αφήγησης με τις Κάρτες της Ιστορίας «ρέει» ως εξής: το πρώτο παιδί θα αφήσει κάτω τις κάρτες του σύμφωνα με τη σειρά της ιστορίας, ενώ τα άλλα παιδιά θα παρεμβαίνουν τοποθετώντας τις κάρτες τους την κατάλληλη στιγμή και στο κατάλληλο σημείο για να συνεχιστεί η αφήγηση. Ωστόσο, εάν ο «παίκτης-αφηγητής» δυσκολευτεί, θα έχει την ευκαιρία να διαβάσει μια σύντομη περιγραφή από το πίσω μέρος της κάρτας.

Ο δάσκαλος μπορεί πρώτα να δείξει τη χρήση των Καρτών Ιστορίας στην τάξη, συνοδεύοντας κάθε κάρτα με μια πλήρη (όχι συνοπτική) περιγραφή, πριν προχωρήσει στην αφήγηση. Είναι πολύ σημαντικό τα παιδιά να κατανοούν τον ρόλο των προσώπων της ιστορίας, τα περιβάλλοντα στα οποία διαδραματίζεται η δράση και τον τρόπο χρήσης των διαφόρων αντικειμένων μέσα σε αυτή. Πολύ σημαντικό επίσης στην αξιοποίηση αυτού του αφηγηματικού εργαλείου είναι τα χαρακτηριστικά της φωνής του αφηγητή (π.χ. επιτονισμός λέξεων και φράσεων) και οι εκφράσεις του προσώπου, για τα οποία πρέπει ο δάσκαλος εξ αρχής να δώσει παραδείγματα και να καταστήσει σαφή την αξία της χρήσης τους κατά την αφήγηση της ιστορίας με τη βοήθεια των καρτών μας.

Όπως και με τον Χάρτη της Ιστορίας, οι Κάρτες της Ιστορίας αποτελούν μια οπτική μεταφορά της ιστορίας. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και στην αρχή, οι κάρτες αποτελούν ένα πιο «ευέλικτο» αφηγηματικό εργαλείο, καθώς επιτρέπουν στον «παίκτη-αφηγητή» να αλλάξει τη σειρά τους και επίσης να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία της ιστορίας με διαφορετικό τρόπο.

Η ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Όπως έκανε και κατά την πρώτη φορά που αξιοποίησε στην τάξη του/της το παιχνίδι με τις Κάρτες της Ιστορίας, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δείξει αρκετά παραδείγματα στα παιδιά για το πώς να (παρ)αλλάξουν την ιστορία: π.χ. αποφασίζοντας να δώσουν ίσως ένα διαφορετικό τέλος ή μια διαφορετική αρχή, αλλάζοντας τα χαρακτηριστικά των προσώπων-ηρώων κ.λπ. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει, ίσως πέρα από την επεξήγηση των βασικών κανόνων, να δείξει και πώς γίνεται η παραλλαγή της ιστορίας κινητοποιώντας τα παιδιά μέσα από ερωτήσεις.

Για αυτήν τη δραστηριότητα, ο δάσκαλος μπορεί να εισαγάγει τη μεταβλητή του "ΑΓΝΩΣΤΟΥ" ή να χρησιμοποιήσει το πακέτο των καρτών με απρόβλεπτο τρόπο. Οι κάρτες δηλαδή θα τραβιούνται τυχαία για να δημιουργηθούν απροσδόκητες και ξαφνικές αλλαγές στην εξέλιξη της ιστορίας. Σε κάθε ομάδα, τα παιδιά εκ περιτροπής θα τραβάνε κάρτες από το πακέτο με τυχαίο τρόπο. Ο «παίκτης-αφηγητής» θα επιλέξει ποιον ρόλο και ποια χαρακτηριστικά θα προσδώσει στα

πρόσωπα ή και στα αντικείμενα των καρτών του και θα ξεκινήσει μια νέα ιστορία που θα εμπλουτιστεί από τους επόμενους «παίκτες-αφηγητές».

Αυτό το εργαλείο, που είναι πολύ χρήσιμο για τα παιδιά για την τόνωση της φαντασίας τους, την ενίσχυση του προφορικού λόγου και της λεκτικής ευχέρειας, μπορεί επίσης να αποτελέσει πολύτιμο βοήθημα στη μετέπειτα δημιουργία των γραπτών Συμμετοχικών Ιστοριών. Μόλις ο δάσκαλος καθορίσει το θέμα, για παράδειγμα «*Εμπλουτίζουμε το κείμενο με συνώνυμα και αντώνυμα*», μπορεί να προσκαλέσει τα παιδιά να ξαναγράψουν την ιστορία προσομοιώνοντάς την προηγουμένως με τη βοήθεια των καρτών.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ

Μετά την εκτύπωση των καρτών, κατά προτίμηση σε χοντρό χαρτί τουλάχιστον 200 γρ. (για να διασφαλιστεί η καλύτερη χρήση τους από τα παιδιά), ο δάσκαλος θα δημιουργήσει μικρές ομάδες. Σε κάθε ομάδα θα δοθεί ένα πακέτο καρτών, προσκαλώντας τα παιδιά να «παίξουν» μέσω της αφήγησης.

Εάν δεν είναι δυνατή η εκτύπωση σε κατάλληλο πάχος, συνιστάται εναλλακτικά να τοποθετήσετε και να κολλήσετε το χαρτί 90 γρ. στο οποίο εκτυπώσατε, πάνω σε ένα πιο χοντρό χαρτόνι και στη συνέχεια να κόψετε τις μεμονωμένες κάρτες.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: ΠΩΣ ΝΑ ΦΤΙΑΞΕΤΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΣΑΣ ΕΚΔΟΧΗ

Οι δάσκαλοι/ες μπορούν να φτιάξουν τις δικές τους Κάρτες Ιστορίας. Εάν δυσκολεύονται στη σχεδίαση, μπορούν να αναζητήσουν υλικό σε βιβλία και περιοδικά ή ενδεχομένως και σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες. Ωστόσο, η ποιότητα θα είναι καλύτερη αν αποφασίσουν να ασχοληθούν μόνοι τους με τη σχεδίαση! Εναλλακτικά, τα παιδιά μπορούν να εμπλακούν στη δημιουργία του πακέτου καρτών. Σε αυτήν την περίπτωση θα είναι απαραίτητη μια μικρή γραφική παρέμβαση απ' την πλευρά των δασκάλων ως καθοδήγηση για τα πρωτότυπα έργα των

παιδιών. Μετά τη σάρωση-σκανάρισμα των καρτών που θα έχουν σχεδιάσει οι μαθητές σας, αρκεί να προσαρμόσετε το μέγεθός τους και στη συνέχεια να τις εκτυπώσετε. Οι ίδιες προτάσεις που δίνονται στην ενότητα «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ» ισχύουν και εδώ.

ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Η χρήση των Καρτών της Ιστορίας για την ενίσχυση των δεξιοτήτων γραμματισμού είναι μια ωφέλιμη μέθοδος διδασκαλίας και για τους μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (ΕΜΔ). Πολύ συχνά αυτοί οι μαθητές έχουν πιο αναπτυγμένες δεξιο-εγκεφαλικές ικανότητες (δημιουργικές και καλλιτεχνικές) και δυσκολεύονται με την ταξινόμηση, τη λογική αλληλουχία και τη μνήμη (δεξιότητες που ελέγχονται από το αριστερό τμήμα του εγκεφάλου), αλλά είναι ιδιαίτερα ικανοί στον εντοπισμό μοτίβων, καθώς και σε εργασίες που περιλαμβάνουν την οπτική μάθηση και την τεχνική του «μαθαίνω κάνοντας». Ως εκ τούτου, το οπτικό στοιχείο των Καρτών της Ιστορίας συμβαδίζει με τα δυνατά σημεία αυτών των μαθητών: οι λεπτομερείς εικόνες που απεικονίζουν τα βασικά στοιχεία της ιστορίας δεν περιέχουν μεγάλες σειρές λέξεων που προορίζονται για απομνημόνευση, αλλά, αντίθετα, εμπλέκουν τη ζωνρή φαντασία των παιδιών χρησιμοποιώντας την απεικόνιση του στοιχείου (πρόσωπο, αντικείμενο, ενέργεια, μέρος κλπ.) και μια συνοπτική μόνο περιγραφή στο πίσω μέρος τους.

Το ότι όμως αυτές οι κάρτες ενεργοποιούν τη φαντασία και την εμπλοκή των μαθητών/τριών στην αφηγηματική διαδικασία δε σημαίνει ότι στερούνται δομής. Καθώς κάθε κάρτα περιέχει ένα βασικό στοιχείο της ιστορίας, οι Κάρτες της Ιστορίας χρησιμεύουν στο να αποτυπωθεί στους μαθητές η βασική σειρά των γεγονότων της ιστορίας, βοηθώντας τους και να αναγνωρίσουν στοιχεία που σχετίζονται με την αρχή, τη μέση και το τέλος κάθε ιστορίας αλλά και να κατανοήσουν καλύτερα τις δυνατότητες που παρέχουν τα στοιχεία μιας ιστορίας. Παρ' όλα αυτά, και οι περιγραφές στο πίσω μέρος των Καρτών Ιστορίας παρέχουν σε αυτά τα παιδιά ένα

συγκεκριμένο πλαίσιο γύρω από το οποίο μπορούν να εργαστούν και ένα απαραίτητο όριο απέναντι σε έναν ανεξέλεγκτο καταγισμό αφηρημένων και μη λογικών ή/και μη σχετικών ιδεών.

Όπως προαναφέρθηκε, η χρησιμότητα των Καρτών της Ιστορίας φαίνεται επίσης και στο γεγονός ότι μπορούν να αξιοποιηθούν ως εργαλείο για την ανάκληση πληροφοριών από τη μνήμη, κάτι που είναι ιδιαίτερα ωφέλιμο για τους μαθητές με ΕΜΔ που αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τη βραχύχρονη μνήμη. Για τα παιδιά με ΕΜΔ, και ιδιαίτερα για αυτά με δυσλεξία, η μνημονική διατήρηση πληροφοριών απαιτεί περισσότερες επαναλήψεις για να συγκρατηθούν και να αποθηκευτούν οι νέες λέξεις-έννοιες, συγκριτικά με συνομηλίκους τους που δεν αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες. Οι Κάρτες της Ιστορίας λοιπόν επιτρέπουν σε αυτούς τους μαθητές να εκτεθούν στις νέες έννοιες κάνοντας επαναλήψεις με έναν δημιουργικό οπτικό τρόπο, παρατηρώντας δηλαδή τις έννοιες μέσα από τις κάρτες και τις συνοπτικές πληροφορίες στο πίσω μέρος, κι όχι με έναν κουραστικό-βαρετό τρόπο που βασίζεται στην πολλαπλή ανάγνωση ενός κειμένου.

Εκτός από τη βοήθεια ως προς την ανάκληση πληροφοριών από τη μνήμη, το συνοπτικό περιεχόμενο στο πίσω μέρος των Καρτών της Ιστορίας επιτρέπει στα παιδιά με ΕΜΔ, τα οποία αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην έκφραση των σκέψεων και των ιδεών τους, να επικεντρωθούν στις λέξεις-κλειδιά που αποτελούν και τα πιο σημαντικά στοιχεία της ιστορίας. Υπό αυτήν την έννοια, οι Κάρτες της Ιστορίας είναι μια μορφή «διδασκικών μέσων» που προορίζονται να καθοδηγήσουν τη γλωσσική έκφραση.

Ως «διδασκικά μέσα», οι Κάρτες Ιστορίας αποτελούν πρόσφορο έδαφος και για την πολυαισθητηριακή μάθηση. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εμπλοκή πολλαπλών αισθήσεων κατά την αφηγηματική διαδικασία που είναι μια αποδεδειγμένη μέθοδος για τη βελτίωση της μαθησιακής απόδοσης των παιδιών με ΕΜΔ, τα οποία ανταποκρίνονται καλύτερα στην οπτική και κιναισθητική διδασκαλία και μάθηση. Η πολυαισθητηριακή δυναμική των Καρτών Ιστορίας μπορεί να περιλαμβάνει τη δραματοποίηση της απεικόνισης της κάθε κάρτας ή το κατ' επανάληψη ανακάτεμα των καρτών για τη διαφοροποίηση της εξέλιξης, του ρυθμού ή των γεγονότων της ιστορίας. Δεδομένου ότι τα παιδιά με ΕΜΔ συχνά δυσκολεύονται με τη λεπτή κινητικότητα, και τα δύο αυτά παραδείγματα

δραστηριοτήτων επιτρέπουν την εμπλοκή των λεπτών κινητικών δεξιοτήτων. Λάβετε υπόψη, ωστόσο, να μην επιταχύνετε ή να μην κάνετε βιαστικά οποιαδήποτε δραστηριότητα στην οποία χρησιμοποιείτε Κάρτες Ιστοριών. Μην εφαρμόζετε τεχνικές «γρήγορου φλας» ή χρονομέτρηση των εργασιών, καθώς αυτό δυσκολεύει τα παιδιά με ΕΜΔ. Αντ' αυτού, αποκαλύψτε αργά κάθε κάρτα στα παιδιά και εξηγήστε τους διεξοδικά.